

Experimenteren met visitatie geeft leerplezier; doe ook mee!

Stichting Visitatie Woningcorporaties Nederland (SVWN) biedt de mogelijkheid om te experimenteren met visitatie. Woningcorporaties maken, samen met visiterende bureaus, dankbaar gebruik van de gelegenheid om 'het anders te doen', om de toegevoegde waarde van visitatie te vergroten voor henzelf, hun belanghebbenden en partners en voor de samenleving als geheel. Hun belangrijkste drijfveer? Leerplezier!

Paul Doevendans, experimentbegeleider

Leerplezier voor iedereen

Corporaties, belanghebbenden en partners

Het is niet alleen het eigen leerplezier dat corporaties beweegt om te experimenteren met visitatie. Ook voor hun belanghebbenden en partners valt er meer te halen uit een visitatie waarin kan worden afgeweken van de gebruikelijke aanpak. Zo benoemden onlangs woningcorporatie Tiwos en haar partners in het organisatienetwerk PACT-West nog dat hun zeer experimentele netwerkvisitatie een krachtige stimulans betekende voor de ontwikkeling van hun netwerk.

José Woldberg van Elan Wonen: *"Samenwerken is het sleutelwoord voor de grote uitdagingen waar corporaties voor staan. Daarom heeft Elan Wonen de visitatie uitgebreid met een reputatieonderzoek onder onze stakeholders, om te weten hoe wij als partner ervaren worden als basis voor toekomstige samenwerking. Ten opzichte van eerdere visitaties ervaar ik nu veel meer waarde uit het traject."*

En ook andere experimentdeelnemers benadrukken vooral het leerplezier in visitatie-experimenten. Bijvoorbeeld omdat de gesprekken met belanghebbenden meer focus hebben en dus verdiepen,

Mirjam Kräwinkel, directeur-bestuurder van woCom: *"Wij hebben gekozen voor themagesprekken met onze netwerkpartners en medewerkers. Die focus gaf ruimte voor echte inhoudelijke verdieping en wederzijds inzicht; en direct veel energie. Onze partners komen nog steeds terug op de netwerkgesprekken, er is echt wat blijven hangen. Niet alleen op inhoud, maar vooral in het besef dat samenwerking nodig en leuk is. En omdat het leereffect zo groot is doen we een volgende keer graag weer mee aan een experiment!"*

omdat er meer gelijkwaardigheid en wederkerigheid is tussen betrokkenen bij visitatie, omdat de visitatie rijker is en meer directe impact heeft, omdat het fijn is om de visitatie nog beter te laten aansluiten bij hun specifieke situatie en behoeften en, omdat experimenteren uitdagend en leuk is om te doen!

Frank Roerdinkholder van Domijn: *"Deze experimentele visitatie sloot erg aan bij onze bijzondere manier van werken. En dat we ons daarbij kwetsbaar moesten opstellen naar onze partners en belanghebbenden werd door hen zeer gewaardeerd Het leidde tot waardevolle dialogen en een verbetering van de onderlinge samenwerking en het wederzijdse respect."*

Visiterende bureaus en SVWN

Dat leerplezier is er overigens ook voor de visiterende bureaus en voor de Stichting Visitatie Woningcorporaties Nederland. Visiterende bureaus die experimenteren, geven aan hierdoor hun betrokkenheid, visie en aanpak nog meer recht te kunnen doen. Zij genieten, met corporaties en

Joos Jacobs van Pentascope: *“Een roosje van een bloemkool heeft ook de vorm van een bloemkool. In experimenten bij woCom, Mercatus en Domijn hebben we, vanuit die gedachte, niet alle prestatievelden van een corporatie onderzocht. We hebben focus aangebracht en gekozen voor onderwerpen die aandacht vragen omdat ze voor de toekomst van belang zijn. Zo ontstond er meer diepgang in de gesprekken met zeer betrokken belanghebbenden intern en extern. Er was ruimte en tijd om vooruit te kijken. En of het roosje op de bloemkool leek checkten we in representativiteitscheck.”*

andere betrokkenen, van de ruimte die ze hebben om de visitatie samen vorm te geven. Dat kost vrijwel altijd extra energie, maar levert zoveel meer op. In de eerste plaats natuurlijk voor de corporatie en de samenleving, maar zeker ook voor de bureaus en hun visitatoren zelf: de ontwikkeling van nieuwe aanpakken en werkvormen, positieve zichtbaarheid, leukere processen en contacten.

Ook Raeflex-visitatoren experimenteren graag mee. Dick van Ginkel, voorzitter van de visitatiecommissie bij Elan Wonen: *“De bijzondere focus op het maatschappelijk partnerschap in deze visitatie stimuleerde de toekomstige samenwerking enorm: reculer pour mieux sauter!”*. En Pieter Hooimeijer, commissievoorzitter bij Vestia: *“De sterke positie van de Huurdersraad in deze visitatie was zeer waardevol. Zo zou het eigenlijk altijd moeten!”*

SVWN is corporaties en bureaus dankbaar voor hun experimenteerzin. Die komt namelijk vrijwel altijd ten goede aan de ontwikkeling van visitatie, zodat dit instrument zijn waarde houdt en zelfs versterkt. De opbrengst van de experimenten voor de ontwikkeling van visitatie valt niet te ontkennen, ook weer recent bij de ontwikkeling van methodiek 7. Zonder experimenteren en doorontwikkeling zou visitatie er heel anders uitzien en minder waarde toevoegen aan het maatschappelijk presteren van woningcorporaties.

Claudia Siewers, directeur-bestuurder van SVWN: *“De experimenten in de laatste jaren hebben bijgedragen aan vrijheid en maatwerk in visitatie, aan versterking van visitatie als dialooginstrument, aan nieuwe processtappen zoals de maatschappelijke reactie, aan een andere, aantrekkelijke vormgeving van visitatierapporten, aan een grotere betrokkenheid van huurders en maatschappelijke partijen als belanghebbenden en netwerkpartners bij visitatie, aan meer impact van visitatie.”*

Experimenteren met visitatie is een blijvertje

De grote toegevoegde waarde van visitatie-experimenten voor alle partijen maakt dat experimenteren een blijvertje is. Bovendien, zoals ieder instrument na verloop van tijd ‘bot’ wordt, heeft ook de visitatiemethodiek op gezette tijden herijking en aanpassing; zeker nu de ontwikkelingen in de corporatiesector en de samenleving zo ontzettend snel gaan. Thema’s als woningtekort, (energie)armoede, gezondheid, duurzaamheid en maatschappelijke participatie zullen de komende jaren veel extra aandacht blijven vragen. Het blijft dan ook nodig om een instrument,

dat wil bijdragen aan het maatschappelijk presteren en functioneren van corporaties en netwerken om maatschappelijke vraagstukken op te lossen, actueel te houden. Experimenten helpen daar ontzettend bij.

Experimentfocus 2023 en verder: netwerken en huurdersbetrokkenheid

De grote maatschappelijke opgaven en ontwikkelingen van deze en komende tijd zullen hun plek gaan vinden in maatschappelijke visitaties, in methodiek en rapporten. Daarbij zullen, naast corporaties, ook netwerken steeds meer onderwerp van én partij in visitatie kunnen worden: netwerkvisitatie kan zo een instrument met een eigen ‘methodiek’ worden. Ook krijgen, aansluitend bij het toenemende belang van maatschappelijke participatie en uitvoeringspraktijk, huurders en huurdersorganisaties een sterkere positie en rol in visitatie. Het zijn belangwekkende ontwikkelingen die via experimenten gestimuleerd kunnen worden en daarom een plek verdienen in visitatie. Dat geldt overigens ook voor kleinere vernieuwingen met potentieel toegevoegde waarde¹.

Indienen van nieuwe visitatie-experimenten: doe mee!

SVWN nodigt corporaties en visiterende bureaus van harte uit met ideeën en voorstellen te komen voor visitatie-experimenten die ‘maatschappelijk leren (door verantwoorden)’ bevorderen².

Daar waar de focus de komende tijd ligt op het starten van visitatie-experimenten van/met netwerken en inzake huurdersparticipatie en -organisatie, zullen we lopende experimenten afronden, deze evalueren en lessen trekken. Daarmee sluiten we, zoals bij eerdere experimentrondes ‘Vernieuwd maatschappelijk gesprek’ en ‘De kracht van het lokale woonnetwerk’, in de loop van 2023 ook de experimentronde ‘Rijker visiteren voor meer impact’ af.

Behalve mogelijk maken en uitnodigen tot zal SVWN interessante experimenten ook actief ondersteunen. Dat doen we door actief mee te doen in het vormgeven, volgen en evalueren van experimenten; met het organiseren van inspiratiebijeenkomsten en ontwerpafspraken; in het leggen van relaties met de wetenschap; in het extra aandacht schenken aan lerende visitaties, met berichtgeving en een heuse visitatieprijs voor het meest creatieve rapport, voor het eerst in 2023.

Kortom, doe mee met experimenteren en laten we samen visitatieleerplezier maken!

Heeft u belangstelling voor experimenteren met visitatie; of misschien al concrete ideeën? Kijk op [Experimenteren met visitatie](#) of neem contact op met SVWN directeur-bestuurder Claudia Siewers of experimentbegeleider Paul Doevendans.

¹ De visitatie-experimenten van de afgelopen jaren hebben er mede voor gezorgd dat er meer ruimte voor maatwerk in visitatie is ontstaan, geborgd in methodiek 7. Dat betekent ook dat diverse maatwerkopties in visitatie geen experimentstatus vereisen, maar ‘onder voorwaarden’ toegepast kunnen worden binnen reguliere visitatie

² Ten behoeve van het indienen van experimentvoorstellen heeft SVWN een handreiking opgesteld. Waardering en goedkeuring van experimentvoorstellen geschiedt door SVWN a.d.h.v. een lichte toets op criteria als ontvankelijkheid, experimentwaardigheid en visitatievolwaardigheid, met waarborgen voor behoud van de essenties en minimale vereisten van visitatie